

GREENPEACE

SAYI #123
greenpeace.org.tr

TRAKYA
HALKI
SANTRAL
İSTEMİYOR

ŞUBAT 2018 / 15 TL

İçindekiler

04

Anayasa Mahkemesi çevre yatırımlarını korumadı

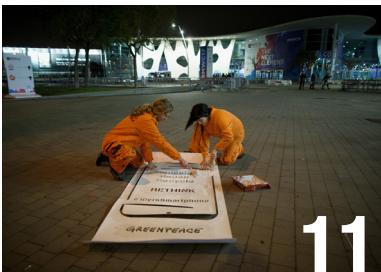
Anayasa Mahkemesi (AYM), elektrik piyasasında özellikle üretim ve dağıtım faaliyetleri açısından önceki yıllara ait yüksek mahkeme kararlarının gerisinde bir karar verdi. Karar Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

08

"İklim Adaleti" için Filipinler'deyiz

Dünya iklim değişikliğinin neden olduğu adaletsizlikle mücadele ediyor. Amerikan İnsan Hakları Mahkemesi, iklim değişikliğinden kaynaklanan tehditlere değinerek "sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama hakkı"nı temel insan hakkı olarak tanımladı.

11

Trakyalılar termik santral yaptırmamakta kararlı

1 Şubat Perşembe sabahı gün çok erken ve heyecanlı başladı. Greenpeace gönüllüleri olarak Çerkezköy'de düzenlenecek Çevresel Etki Değerlendirme Halkın Katılımı Toplantısı'na katılmak için yola çıktık.

06

Kutup ayıları hakkında bilinmeyen 10 gerçek

Tehdit altındaki sevimli kutup ayılarını ne kadar tanıyoruz? İşte Greenpeace Kuzey Kutbu Kampanya Sorumlusu Ian Duff'ın hazırladığı, kutup ayıları hakkında pek bilinmeyen 10 gerçek...

10

Samsung %100 yenilenebilir enerjiye ne zaman geçecek?

Samsung 26 Şubat'ta Barcelona'da düzenlenen Mobil Dünya Kongresi'nden bir gün önce S9'u piyasaya sürdü...

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti. adına Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Teşvikiye Mah. Şakayık Sok. No:40/7, 34365 Şişli, İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Burcu Ünal

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Mehmet Acaruk / Greenpeace

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Antarktika elçisi Javier Bardem'in sefer notları

Greenpeace, Antarktika seferinin ilk bulgularını paylaşmak için Berlin'de bir basın toplantısı düzenledi. Bilim insanı Susanne Lockhart, Greenpeace kampanyacısı Sandra Schoettner ve aktör Javier Bardem seferin ilk ayağı boyunca yapılan keşifler hakkında bilgi aktardı. Antarktika Okyanusu'nda 1.8 milyon kilometrekarelik alanı kapsayan bir okyanus koruma alanı oluşturulması için kanıt toplamak üzere başlatılan Greenpeace seferi boyunca yapılan ilk araştırmalarda daha şimdiden hassas deniz ekosistemlerine tanıklık edildi.

Trakyalılar termik santral yaptırmamakta kararlı

Bilinç Sezgin

1 Şubat Perşembe sabahı gün çok erken ve heyecanlı başladı. Greenpeace gönüllüleri olarak henüz gün ağarmadan, Çerkezköy’de düzenlenecek Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Halkın Katılımı Toplantısı’na katılmak için yola çıktık. **Bir an önce Çerkezköy’e varmak, orada kömürlü termik santrale karşı mücadele eden Trakyalılar ile bir araya gelmek, sesimiz daha güçlü çıksın diye seslerine ses katmak istiyorduk.**

Fotoğraflar: © Mehmet Acaruk / Greenpeace

Saat 10’da başlaması planlanan toplantı için Çerkezköy Sanayi ve Ticaret Odası’nın önüne vardığımızda saatler 9.30’u gösteriyordu. Vardığımız anda karşılaştığımız manzara, kalabalık, halkın kararlılığı, kadınların termik santrale karşı yükselen sesleri heyecanımızı ikiye katladı. **Kömürlü termik santralin inşa edilmek istendiği ormanlık alanın yakınında bulunan Pınarça Köyü’nün sakinleri ormanlarına, oksijen kaynaklarına sahip çıkmak için traktörleri ile gelmişti.** Köyün kadınları düdüklü, evdeki kap kaçakları ile toplantının gerçekleşeceği binanın önünde bekliyordu. Diğer sivil toplum kuruluşları da Trakya halkıyla dayanışmak için oradaydı. Dostlarla selamlaştık, hasret giderdik. Her şey o kadar güzeldi ki...

Tam da planlandığı gibi saat 10’da salona alınacağımız duyuruldu. Kapının önündeki kalabalık iyice artmıştı. Polis kontrollü bir şekilde insanları içeri almaya başladı. Ne var ki kalabalık azalmamışken polis salonun dolduğunu iddia ederek, kalanları içeri almayacaklarını söyledi. Biz de dışarıda kalanlar arasındaydık. Halktan içeri girmeye çalışanlarla polis arasında küçük çaplı arbedeler yaşandı.

Salonda yer olmasına rağmen “halkın katılımı” adındaki toplantıya halk alınmıyordu. Dışarıda, içeride neler olduğunu merak ederken toplantının iptal edildiği haberi geldi. Toplantının iptal edilme gerekçesi ise son derece ilginçti: “Halk bilgi almak istemiyor.” Halbuki bu doğru değildi. Oradaki halkın tek istediği toplantı salonuna girebilmek, düşündüklerini ve termik santral istemediklerini yetkililere iletmektir. Bizler gibi salona giremeyen avukat arkadaşımız bunun üzerine konuyla ilgili bir tutanak tuttu. Hepimiz hızla tutanağı imzaladık.

Ardından kömürlü termik santralin inşa edilmesi planlanan meşe ormanına doğru yola çıktık. **Amacımız gelecekte kömürlü termik santralin inşası ile işlenebilecek**

bir çevre suçuna karşı alanı görmektir. Ormanlık alana vardığımızda gözlerimiz doldu. Her ne kadar mevsim nedeniyle yapraklar dökülmüş olsa da gördüğümüz manzara çok güzeldi. Yapraklarını dökmüş meşe ağaçlarının gökyüzüne uzanan gövdeleri, yanlarından akan çay...

Ne var ki bu güzel manzarayı bozan bir şey vardı; plastik çöpler! Hemen işe koyulduk. Her ne kadar hazırlıklı gelmiş olsak da hızla organize olup bölgedeki plastik çöpleri temizledik.

Greenpeace gönüllüleri olarak kirli enerji üretim yöntemlerine karşı mücadelemize yılmadan devam edeceğiz. Trakyalılarla, kömürlü termik santrale karşı direnen herkesle omuz omuza duracak; bu uğurda binlerce ağacın katledilmesine izin vermeyeceğiz.

Anayasa Mahkemesi çevre yatırımlarını korumadı

Anayasa Mahkemesi (AYM), elektrik piyasasında özellikle üretim ve dağıtım faaliyetleri açısından önceki yıllara ait yüksek mahkeme kararlarının gerisinde bir karar verdi. Karar Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Deniz Bayram

Kararda nükleer enerji ve Türkiye Atom Enerjisi Kurumu’nun nükleer projeleri denetlemesine ilişkin önemli bir hukuki tartışma da mevcut. Karar, nükleer enerji projelerinin hayata geçirilmesi aşamasında, “yapı denetimi” ve “nükleer güvenlik” ile ilgili olmayan yapıların mevzuatta alınması gerekli izin, ruhsat, onay süreçleri

tamamlanmadan inşaat çalışmalarına başlayabileceği tespiti ile nükleer enerji yatırımlarının son derece kırılgan ve tehlikeli faaliyet olduğu gerçeğini göz ardı ediyor. Fakat ben bu yazıda, daha önce, Kirliliğe Karşı Enerji Yasa Kalkanı başlıklı yazıda incelediğim enerji üretim tesislerinde çevre yatırımlarının ertelenmesi rejimini inceleyeceğim.

Çevre yatırımlarının 7 yıl ertelenmesi ölçüsüz, 5 yıl ertelenmesi ölçülü

2014 yılında elektrik piyasası, kirliliğe enerji üretiminde dönüşüm politikaları ve çevresel haklar üzerine çalışmaya başladığımda, ilk incelediğim ve üzerine çalıştığım konu 2014 yılında yürürlüğe giren, Elektrik Piyasası Hakkında 6446 Sayılı Kanun’un Geçici 8. Maddesi’ydi.

Bu düzenleme enerji üretim tesislerinde, yatırımcı üzerinde ciddi bir maliyet kalemi olan çevre yatırımlarının (termik santralin rehabilitasyonu, filtre sistemlerinin uygulanması vs.) 2019 yılına kadar ertelenmesini ve Bakanlar Kurulu’nda bu ertelenmenin 2021 yılına kadar 3 yıl daha ertelenmesinin mümkün hale getirilmesini öngörüyordu.

Anayasa Mahkemesi bu düzenlemeyi, 2014 yılında, enerji üretim tesislerinde çevre yatırımlarının uzun süre ertelenmesine olanak sağlayan bir hukuki rejimin Anayasa’nın 56. Maddesi’ne aykırı olduğu gerekçesi ile tartışmaya mahal bırakmadan iptal etmişti.

Bu durum nedeniyle özellikle özelleştirilen, çok eski ve çok kirliliğe santrallerin derhal bir yıl içinde tüm çevre yatırımlarını tamamlama yükümlülükleri ortaya çıkmıştı.

Enerji dönüşümünde talep, %100 yenilenebilir enerji için etkin politikaların yürürlüğe alınması. Ancak mevcut santrallerin, özellikle hava kirliliği ve sağlık etkileri nedeni ile tehdit teşkil ettiği bölgelerde daha az kirlilik yaymasının sağlanması özelleştirme yatırımlarının karlılığı değil, toplum sağlığının önceliklendirilmesi sağlıklı enerji dönüşümünün bir parçası.

Düzenleme AYM tarafından kesin bir şekilde iptal edilmesine karşın, yasama organı tarafından aynı madde tekrar yasaya eklendi ve tekrar AYM’nin önüne geldi.

Mahkeme eski kararına atıfta bulunarak başarısız, monolog bir tartışma yaptı. 2014 yılında iptal ettiği madde hükmünün çevre yatırımlarını 7 yıl süre ile ertelediği, 7 yıllık sürenin ölçüsüz olduğu, oysa ki, yeni madde hükmünün 2019 sonuna kadar 3 yıl gibi kısa süreli bir erteleme öngördüğü, bu nedenle 2019 yılına kadar ertelenmenin ölçülü olduğu kararına vardı.

Çevre korunması, kamu yararı, matematik... Nereden bakarsanız bakın hayal kırıklığı. Anayasa Mahkemesi’nin uzun süreli çevre yatırımlarını ertelemek, “çevrenin korunması yönündeki anayasal ilkeye aykırıdır” kararı verdiği günden bugüne 4 koca yıl geçti.

Bu süre içinde çok az enerji üretim tesisi çevre yatırımını yaptı ya da çoğunlukla yapılmadı (çünkü bu çevre yatırımlarını yapmak son derece maliyetli bir iş kalemi, yatırımı ertelemek bu maliyeti düşürüyor). Sonuç olarak, 2014 yılında AYM’nin iptal ettiği hüküm aslında hedefine ulaştı; bu çevre yatırımları 4 yıldır yapılmıyor, şirketlerin 2 yıl daha ayrıcalıklı konumu sürecektir. AYM kendi çelişkisi ile ortada kaldı.

5 yıllık kirliliğin sorumluluğu kime ait olacak?

Mahkeme kararında termik santrallerin, emisyon değerlerini tutturamayan eski teknoloji ile çalışan santrallerin, söz konusu çevre yatırımlarını ancak belirli bir süre içinde tamamlayabileceği, bu süre içinde termik santrallerin çalışmasının gerekli olduğu, bu süre tanınmadan, kirliliğe santrallerin üretiminin durdurulmasının elektrik arz dengesini etkileyebileceği ve bölgesel ve ulusal düzeyde arz güvenliğini tehlikeye sokabileceği ifade ediliyor.

Altını çizelim; Türkiye’de kurulu güç, mevcut tüketimin iki katı. Mevcut koşullarda üretilen elektriğin yarısını bile kullanmıyoruz. Bu santraller için kararlı bir iş planı ile, gerekli çevre yatırımlarının çok kısa sürede (6 ay-1 yıl) ülkedeki enerji arz dengesini bozulmadan, tamamlanması mümkün.

KUTUP AYILARI HAKKINDA BİLİNMEYEN 10 GERÇEK

27 Şubat “Kutup Ayıları Günü”; insanlığın tehdit altındaki bu muhteşem canlıları hatırlayıp, onları kurtarabilmek adına harekete geçmeleri için bir fırsat. Zira kutup ayılarının avlanmak, beslenmek ve dinlenmek için kullandıkları buz kütleleri, iklim değişikliği nedeniyle korkunç bir hızla eriyor. **Uzmanlar, Kuzey Kutbu’ndaki kutup ayılarının soyunun 100 yıl içerisinde tükenebileceği konusunda uyarıyor.** Greenpeace, dünyamızın ve kutup ayılarının geleceği için başlattığı “Kuzey Kutbu’nu Korumak” kampanyası ile geleceğimiz için mücadele ediyor.

Peki tehdit altındaki sevimli kutup ayılarını ne kadar tanıyoruz? İşte Greenpeace Kuzey Kutbu Kampanya Sorumlusu Ian Duff’ın hazırladığı, kutup ayıları hakkında pek bilinmeyen 10 gerçek...

1 Kutup ayıları aslında beyaz değil!

Bu doğru. Kutup ayılarının aslında derileri siyah (burunlarına bakın) ve tüyleri renk pigmentine sahip değil, yani şeffaf. Bu tüyler ışığı yansıtarak beyaz görünmelerini sağlıyor. Zekice, değil mi?

2 Kutup ayıları, büyük beyaz köpek balığından daha güçlü ısırabilir

1235 birim olarak ölçülen ısırma kuvvetleriyle kutup ayıları büyük beyaz köpek balığı, Bengal kaplanı ve Afrika aslanından daha güçlü bir ısırığa sahiptir. Bunun ne demek olduğunu gözümüzde canlandırabilmemiz için kendi ısırma kuvvetimizin yalnızca 162 birim kuvvetinde olduğunu düşünmemiz yeterli.

3 Kutup ayıları sadece ayaklarını kullanarak iletişim kurabilir

Attıkları her adımda kutup ayılarının pençeleri geride bir koku izi bırakır. Bu da onların çok geniş alanlarda bile birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlar. Bir de bizim ayaklarımıza bakın, ne kadar sıkıcı!

4 Kutup ayıları atlar kadar hızlı koşabilir

Kutup ayıları saatte 40 kilometre hızla koşabilir. Bu da bir yarış atıyla yarışabilecekleri anlamına geliyor.

5 Kutup ayıları gece görüş gözlükleriyle görülemez

Kalın yağ katmanları ve meşhur kürkleri, kutup ayılarının karlarla kaplı Kuzey Kutbu’nda sıcak ve rahat olmalarını sağlar. Ama aynı zamanda onları gece görüş gözlüklerinden de saklar. Kutup ayıları sıcağı çok iyi bir şekilde izole ederek kızılötesi ışıktaki neredeyse tamamen görünmez hale gelir.

6 Kutup ayılarının üç göz kapağı vardır

Evet, bu doğru, tam 3 tane! Üçüncü göz kapağı gözlerine ulaşan UV miktarını azaltır ve böylece onları kar körlüğünden korur. Yaşadıkları yeri düşünürsek bu epey işlerine yarıyor olmalı!

7 Kutup ayıları su içmez

Kuzey Kutbu’nda bulunan içilebilir suların çoğunluğu, tahmin edebileceğiniz gibi donmuş durumdadır. Bu bizim için sorun oluşturabilir ama kutup ayıları için asla! Çünkü onların su içmelerine gerek yok, ihtiyaçları olan H2O’yu yağ yakımı sırasında gerçekleşen kimyasal tepkime ile elde edebilirler.

8 Kutup ayıları ıslanmaz

Kutup ayılarının kürkleri iki katmanlıdır. Kutup ayıları okyanusta yüzerken, dış katmandaki kürk iç katmandaki kürkü ıslanmaktan korur. Sudan çıktıklarında vücutlarını hızlıca bir sallamaları güne kaldıkları yerden devam etmeleri için yeterlidir.

9 Kutup ayılarının dili mavidir

Yandaki fotoğraf bize söz bırakmıyor ve kendini gayet güzel bir şekilde anlatıyor :)

10 Rekortmen bir kutup ayısı 9 gün boyunca yüzdü

Bir kutup ayısı, 9 gün boyunca hiç durmadan 687 km yüzerek, bugüne kadar en uzun süre yüzen kutup ayısı oldu (eğer merak ediyorsanız bu hiç durmadan 232 saat ediyor).

Dünya, “İklim Adaleti” için hukuk mücadelesi veriyor “İklim Adaleti” için Filipinler’deyiz

Filipinler’de İnsan Hakları Komisyonu’nda en fazla karbon salımına neden olan fosil yakıt şirketlerine karşı açılan soruşturmanın duruşmaları Mart ayında başlayacak. Bu duruşmaları, ABD ve İngiltere’deki duruşmalar takip edecek.

Birçok bölgesel mahkeme ve insan hakları mekanizması iklim değişikliğini insan hakkı ihlali olarak tanımlıyor. İklim değişikliğine karşı adalet için Filipinler’de yaşanan felaketlere karşı İnsan Hakları Komisyonu’na yapılan başvuru ile başlayan süreçte ise tarihi bir aşamaya gelindi. İnsan Hakları Komisyonu, Mart ayında, büyük karbon salımı yapan fosil yakıt şirketlerine karşı açılan soruşturma sürecinde açık duruşmalara başlayacak. Filipinler’de on binlerce insanın iklim adaleti taleplerinin

sesi olan bu soruşturma, iklim değişikliği konusunda fosil yakıt şirketlerine karşı verilen mücadelenin de önemli dönüm noktası...

Greenpeace’in efsane gemisi Rainbow Warrior iklim değişikliğinin neden olduğu insan hakkı ihlallerine ve başlayacak duruşmalara dikkat çekmek için Filipinler’de çok önemli bir tura başladı. Rainbow Warrior Filipinler’de iklim krizinin etkileri ile mücadele eden yerliler, çiftçiler, balıkçılar, gençler, yaşlılar ve diğerleri için bir platform olacak. Fosil yakıt şirketleri ve hükümetler var olan düzen “normalmiş gibi” davranışlar da, aslında insanların sağlık ve yaşam haklarını ihlal ediyorlar. Sağlık ve yaşam hakları ihlal edilen bu insanlar istikrarlı bir iklim ve sağlıklı bir çevre için çağrıda bulunacaklar.

Dünya iklim değişikliğinin neden olduğu adaletsizlikle mücadele ediyor. Amerikan İnsan Hakları Mahkemesi, iklim değişikliğinden kaynaklanan tehditlere değinerek “sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşama hakkı”nı temel insan hakkı olarak tanımladı.

Samsung 26 Şubat’ta Barcelona’da düzenlenen Mobil Dünya Kongresi’nden bir gün önce S9’u piyasaya sürdü. Telefonlar hakkında bildiğimiz her şeyi yeniden tanımlamayı (bir kez daha) vadeden yeni bir akıllı telefon modeliyle daha karşı karşıyayız!

Samsung %100 yenilenebilir enerjiye ne zaman geçecek?

Şirketler daha yeni, hızlı ve akıllı telefonlar çıkarmak için birbirleriyle yarışırken, şunu merak ediyoruz: Samsung ve diğer büyük markalar 2018 yılında yeniliklerin birkaç milimetre inceliğe ya da daha iyi kameralara değil, cihazların nasıl üretildiğine odaklanılması gerektiğinin farkındalar mı?

Geçen sene tam 1.53 milyar akıllı telefon satıldı.

Sürekli bir biçimde devam eden bu üretim gezegenin doğal kaynaklarının boşa harcanmasıyla sonuçlanıyor, aynı zamanda yaşam döngüsünün sonunda büyük bir e-atık sorunu yaratıyor. Bunun gezegen üzerinde dikkate alınması gereken çok önemli bir başka etkisi daha var: İklim değişikliği.

Sera gazı emisyonlarının yaklaşık %80’i cihazların üretiminden kaynaklı olarak çok sevdiğimiz küçük elektronik aletlerle bağlantılı.

Şu anda, akıllı telefonlarımızı üretmek için kullanılan enerjinin neredeyse tamamı kömür ve gaz gibi yenilenebilir olmayan enerji kaynaklarından geliyor. Burada küçük bir enerji miktarından bahsetmiyoruz. Hesaplamımıza göre, 2007 – 2017 arasında akıllı telefon üretimi için Japonya’nın bir yıl içinde kullandığı elektrik miktarı kadar enerji kullanıldı!

Samsung Electronics iklim değişikliği konusunda üzerine düşeni yapmak yerine, durmaksızın yeni modeller çıkartarak kâr oranını artırmakla ilgilenen bir şirket.

Samsung’un küresel olarak üretim açısından bırak-

tığı ayak izi çok büyük ama yine de sadece %1 oranında yenilenebilir enerji kullanıyor.

Samsung bu açıdan Apple, Google ve Facebook gibi teknolojik rakiplerinin fazlasıyla gerisinde kalıyor. Bu şirketler operasyonlarını %100 yenilenebilir enerjiyle gerçekleştireceklerini taahhüt etmekle kalmadılar, aynı zamanda bu hedefe yönelik önemli adımlar attılar. Bununla birlikte elektronik şirketlerinin abartılı pazarlama vaatlerinden yorgun düşen taraf sadece çevreciler değil.

2015 yılında yapılan bir çalışma müşterilerin %66’sının daha sürdürülebilir markalara yönelmek istediğini gösteriyor. 8.000’den fazla Greenpeace gönüllüsüne şu soruyu sorduk: “Sürdürülebilirlik konusunda lider olsaydı, bir Samsung ürünü almaya daha istekli olur muydunuz?” Bu soruya %85 oranında evet cevabı aldık.

Siz de Samsung’un Facebook sayfasına girip S9 tanıtım postunun altına aşağıdaki yorumlardan birini yazabilir ya da kendi yorumunuzu ekleyebilirsiniz:

• Samsung! En büyük akıllı telefon üreticisi olarak iklim değişikliği ile mücadele etmek için adım atmalısın. Yenilenebilir enerjiye geçiş yap!

• Samsung! %1 yenilenebilir enerji yeterli değil. Apple, Google ve Facebook %100 yenilenebilir enerji için taahhütte bulundu. Şimdi sıra sende!

• 21. yüzyılın ürünlerini 19. yüzyılın enerjisiyle üretmek neden? Bunun adı yenilik değil. Lütfen bugün yenilenebilir enerjiye geçmeyi taahhüt et!

Hemen şimdi “**PLASTİK**” yaz, **2322**'ye gönder.

Sen de kampanyamıza katıl!

PLASTİK KİRLİLİĞİNE DUR DE!

Her yıl 12 milyon ton plastik, denizlerimize karışıyor ve bu plastiklerin doğada çözünmeleri yüzlerce yıl alıyor. Her yıl binlerce deniz kaplumbağası ve başka deniz canlıları, plastik parçalarını yutarak veya bu parçalara dolanarak hayatlarını kaybediyor. İmza kampanyasına katıl, plastik kirliliğine karşı birlikte neler yapabileceğimizi anlatmak için seni arayalım.

Plastik
yaz
2322'ye
gönder

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekçi ilişkileri ekibimiz sizi en kısa zamanda arayacaktır.